

Amasya İlahiyat Dergisi – Amasya Theology Journal

ISSN 2667-7326 | e-ISSN 2667-6710

Haziran / June 2023, 20: 458-496

Ebeveynlerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Muş İli Örneği

Gülcan KASAR

Muş Alparslan Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve
Din Bilimleri Bölümü/Din Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
Graduate Student at Muş Alparslan University, Faculty of Islamic Sciences, De-
partment of Philosophy and Religious Sciences
Muş, Turkey
gulcanacaroglu@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8300-1628

Yusuf AYDIN

Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve
Din Bilimleri Bölümü/Din Eğitimi Anabilim Dalı
Assistant Professor Dr., Muş Alparslan University, Faculty of Islamic Sciences,
Department of Philosophy and Religious Sciences
Muş, Turkey
yusufaydin19@hotmail.com
orcid.org/0000-0002-1907-0100

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi /Research Article

Geliş Tarihi / Received: 04 Mart / March 2023

Kabul Tarihi / Accepted: 15 Haziran / June 2023

Yayın Tarihi / Published: 30 Haziran / June 2023

Yayın Sezonu / Pub. Date Season: Haziran / June

Sayı/ Issue: 20 Sayfa /Page: 458-496

Atıf / Cite as: Kasar, Gülcan - Aydın, Yusuf. "Ebeveynlerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Muş İli Örneği [A Research on the Satisfaction and Expectations of the Parents from the Quran

459 | G. KASAR & Y. AYDIN/ Ebeveynlerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Muş İli Örneği

Courses for the 4-6 Age Group: The Case of Muş]". *Amasya İlahiyat Dergisi-Amasya Theology Journal* 20 (June 2023): 458-496

<https://doi.org/10.18498/amailad.1260171>

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Amasya Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi / Amasya University, Faculty of Theology, Amasya, 05100 Turkey. All rights reserved.

<https://dergipark.org.tr/amailad>.

A Research on the Satisfaction and Expectations of the Parents from the Quran Courses for the 4-6 Age Group: The Case of Muş

Abstract

Our country has institutions where non-formal education activities are carried out in many fields to meet the educational needs of individuals from various age groups. When the field of education is religious education, non-formal religious education activities are officially carried out by the Presidency of Religious Affairs (DIB) through various institutions. One of the institutions where non-formal religious education activities are carried out is the Qur'an courses. There are many categories according to the age groups and characteristics of the people addressed by the Qur'an courses. The preschool period is very important in terms of education, as it is the period in which development takes place the fastest and the foundation of various knowledge, skills, and mental abilities is laid. Due to the importance given to preschool education, the Presidency of Religious Affairs launched Qur'an courses for the 4-6 age group in 2013. These courses, which have been put into action by considering many parameters, aim to enable preschool students to learn the basic values of Islam in accordance with their own level and to meet the Qur'an in a healthy environment. For this purpose, DIB has prepared a half-day and a full-day education program of 25 and 30 hours each for the 4-6 age group. The program has five basic learning areas: Religious Studies, Values Education, the Qur'an, Complementary Acquisitions, and Nutrition and Cleaning.

Since the age group being educated is in a critical period in terms of development, the Directorate General of Education Services of the Presidency of Religious Af-

fairs attaches importance to restructuring these courses in line with changing conditions and needs. For this purpose, it carries out monitoring and evaluation activities. To support these activities, many academic studies have been carried out and are still being carried out to improve the educational quality of the Qur'an courses for the 4-6 age group since the day they were put into practice and to identify and eliminate the deficiencies that may exist over time. This study, which was carried out in the Muş province, was shaped on the teacher, student, and parent, which is defined as the pillar of education, and was fulfilled to determine the satisfaction-expectation levels of the parents about the Qur'an courses for the 4-6 age group and to make evaluations in line with these views. In the research, parents' views on the issues such as: the reasons for choosing the courses, the physical and educational equipment of the courses, the religious education given in the courses, and the professional qualifications of the course instructors are included. For this reason, it is foreseen that the study is important in terms of increasing the quality of the education given in the Qur'an courses for the 4-6 age group and identifying and eliminating the existing deficiencies and problems. The study was prepared with the case study pattern, which is one of the qualitative research approaches. A semi-structured interview form was used as a data collection tool. While preparing the interview form, a literature study was conducted, and the questionnaire questions prepared on the subject were examined and 4 academicians were consulted in the field of religious education. The study group consists of 20 people determined by convenience sampling method among 197 people who send their children to Qur'an courses in the 4-6 age group in the province of Muş. In the study, the data obtained after the interview with the parents were transferred to the computer, analyzed one by one in accordance with the purpose of the research and coded, and the data with the same meaning were combined under the same code. To increase the validity and reliability of the research, the generated codes were interpreted by reaching the frequencies and percentages that were categorized under common themes with the Nvivo 12 program.

As a result of the research, it was found that the expectations of the parents from the course were met to a large extent, the courses were physically suitable for education, the teachers' religious education, pedagogy, etc. It has been concluded that the course is equipped in all areas, the activities in the course are sufficient in terms of time and content, the parents willingly send their children to the course,

and they will recommend the courses to the people around them. Ethical permission for the study was obtained with the approval of the Scientific Research and Publication Ethics Committee of Muş Alparslan University, dated 10.11.2022-70302.

Key Words: Religious education, Non-formal religious education, Qur'an course for 4-6 age group, Presidency of Religious Affairs, Parental satisfaction.

Ebeveynlerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Muş İli Örneği

Öz

Ülkemizde çeşitli yaş grubundan bireylerin eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla pek çok alanda yaygın eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumlar mevcuttur. Söz konusu eğitim alanı din eğitimi olduğunda, yaygın din eğitimi faaliyetleri resmi olarak Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) tarafından çeşitli kurumlar aracılığıyla yürütülmektedir. Yaygın din eğitimi faaliyetlerinin gerçekleştirildiği kurumlardan biri de Kur'an kurslarıdır. Kur'an kurslarının hitap ettiği kişilerin yaş gruplarına ve özelliklerine göre pek çok kategori bulunmaktadır. Gelişimin en hızlı gerçekleştiği, çeşitli bilgi, beceri ve zihinsel yeteneğin temelini atıldığı dönem olması sebebiyle okul öncesi dönem eğitsel açıdan oldukça önemlidir. Okul öncesi eğitimine verilen önemden ötürü Diyanet İşleri Başkanlığı 2013 yılında 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını uygulamaya koymuştur. Birçok parametre göz önünde bulundurularak faaliyete geçirilen bu kurslar, okul öncesi öğrencilerinin kendi seviyelerine uygun olarak İslam dininin temel değerlerini öğrenmeleri ve Kur'an-ı Kerim ile sağlıklı ortamlarda tanışabilmelerini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda DİB 4-6 yaş grubu için 25 ve 30'ar saatlik alternatifli yarım gün ve bir tam günlük öğretim programını hazırlamıştır. Programda Dini Bilgiler Alanı, Değerler Eğitimi Alanı, Kur'an-ı Kerim Alanı, Tamamlayıcı Kazanımlar Alanı, Beslenme ve Temizlik Alanı olmak üzere beş temel öğrenme alanı bulunmaktadır. Eğitim verilen yaş gurubunun gelişimsel açıdan kritik bir dönemde olmaları sebebiyle Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü bu kursların, değişen şartlara ve ihtiyaca yönelik yeniden yapılandırılmasına önem vermektedir. Bu amaç doğrultusunda izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin desteklenmesi amacıyla 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının uygulamaya konulduğu günden bugüne eğitsel açıdan niteliğinin geliştirilmesi, var olan ve zamanla ortaya çıkabilecek eksikliklerin tespit edilip giderile-

bilmesi için bu alanda pek çok akademik çalışma yapılmış ve halen yapılmaktadır. Muş ili özelinde yapılan bu çalışma ise eğitimin sacayağı olarak nitelendirilen öğretici, öğrenci ve veli üzerinde şekillenmiş olup 4-6 yaş grubu Kur'an kursları hakkında velilerin memnuniyet-beklenti düzeylerini belirlemek ve bu görüşler doğrultusunda değerlendirmelerde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada; kursların tercih edilme nedenleri, kursların fiziksel ve eğitsel donanımı, kurslarda verilen dini eğitim, kurs öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri vb. konular hakkında velilerin görüşlerine yer verilmiştir. Bu sebeple 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilen eğitimin kalitesinin artırılması, var olan eksiklik ve aksaklıkların tespit edilerek giderilebilmesi açısından çalışmanın önem arz ettiği öngörülmektedir. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımları içerisinde yer alan durum çalışması deseni ile hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken literatür çalışması yapılmış, konuyla ilgili hazırlanan anket soruları incelenerek din eğitimi alanında 4 akademisyen ile istişare edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Muş ilinde çocuklarını 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına gönderen 197 kişi içerisinde kolayda örnekleme metodu ile belirlenmiş 20 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada veliler ile gerçekleştirilen görüşme sonrası elde edilen veriler bilgisayara aktarılmış araştırmanın amacına uygun olacak biçimde tek tek incelenerek kodlanmış aynı anlamı taşıyan veriler aynı kod altında birleştirilmiştir. Oluşturulan kodlar araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla Nvivo 12 programıyla ortak temalar altında toplanıp kategorize edilmiş frekans ve yüzdelerine ulaşılarak yorumlanmıştır.

Araştırma sonucunda, velilerin kurstan beklentilerinin büyük ölçüde karşılandığı, kursların fiziki açıdan eğitim-öğretime uygun olduğu, öğretmenlerin din eğitimi, pedagoji vb. alanlarda donanımlı olduğu, kursta yapılan etkinliklerin süre ve içerik açısından yeterli olduğu, velilerin çocuklarını kursa severek isteyerek gönderdikleri ve etrafındaki kişilere kursları tavsiye edecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın etik izni Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulunun 10.11.2022-70302 tarih ve sayılı onayı ile alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din eğitimi, Yaygın din eğitimi, 4-6 yaş grubu Kur'an kursu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ebeveyn memnuniyeti.

Giriş

Eğitim bireyin doğduğu an itibariyle başlayan ve hayat boyu devam eden bir süreçtir. Eğitimin en önemli parçalarından biri olan din eğitimi için de aynı şeyi söylemek mümkündür. Bir bebek dünyaya geldiğinde kulağına okunan ezan sayesinde din ile tanışmış olur ve bu tanışıklık hayat boyu devam eder. Bu devamlılığı sağlayacak olan ilk kurum elbette ki ailedir. Allah, Peygamber, Kur'an sevgisi; ahlaki değerler gibi din eğitimi için sacayağı vazifesi gören konulara dair bilgilerin temeli aile tarafından atılır. Fakat din eğitiminde sadece aile ve çevre tarafından gerçekleştirilecek bir sosyal öğrenme yeterli olmayacaktır. Bu sebeple temelin üzerine bina inşa etme görevini yaygın ve örgün eğitim kurumları üstlenmektedir.

Özellikle okul öncesi dönem öğrenmenin hızlı ve etkin biçimde gerçekleşerek zihinsel gelişimin büyük oranda tamamlandığı bir dönemdir.¹ Bu nedenle din eğitiminde de en çok önem verilmesi gereken kademeyi oluşturmaktadır. Ayrıca dini gelişim üzerine araştırma yapan bilim insanları 4-6 yaş aralığında başlayan sorgulama döneminin dini tecrübe ve deneyim için kritik olduğunu ifade etmektedirler.² Bu yaşlardaki çocuklar pek çok şeyi olduğu gibi dini konuları da merak etmekte ve öğrenmek istedikleri konularla ilgili çeşitli sorular sormaktadırlar.³ Fakat yaşları gereği söylenenleri analiz etme kabiliyetleri henüz tam olarak gelişmediği için sordukları sorulara verilen cevaplara olduğu gibi inanmaya hazırdırlar. Bu dönemde dini soruların yanıtsız kalması veya geliş güzel yanıtlanması ise ilerleyen yıllarda çocuğun dine karşı olumsuz tutum ve davranış geliştirmesine sebep olabilmektedir. Bu sebeple özellikle dini konularla il-

¹ Engin Aslanargun - Filiz Tapan, "Okul Öncesi Eğitim ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11/2 (2011), 220.

² Mustafa Köylü - Cemil Oruç, *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi* (Nobel Akademik Yayıncılık, 2020), 51-52.

³ Mustafa Tavukcuoğlu, "Okulöncesi Çocuğunun Eğitiminde Din Duygusu ve Din Eğitimi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/14 (01 Mart 2002), 51-63,54,55.

gili sordukları sorular doğru, net, yalın ve gelişim dönemlerine uygun olarak cevaplanmalıdır.⁴ Ebeveynler ne kadar bilgili olurlarsa olsunlar, çocukların gelişim düzeylerine uygun bir biçimde din eğitimi almalarını sağlayacak kurumlar aracılığıyla da bilgilendirilmeleri önemlidir. Bu durum okul öncesi din eğitiminin bu alanda eğitim görmüş profesyoneller aracılığıyla verilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Ayrıca cami ve Kur'an kurslarına devam eden hanımların okul öncesi grubu çocuklarını kendi din eğitimleri sürecinde emanet edecekleri bir yer bulamayışları ve DİB' in her yaş grubundan öğrenciye hitap etmek istemesi de kursların açılmasına birer sebep olarak gösterilebilir.⁵ Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla din eğitiminde yaş sınırlandırılmasının kaldırılmasıyla birlikte⁶ Diyanet İşleri Başkanlığınca (DİB) 4-6 yaş grubu Kur'an kursları eğitim faaliyetlerine başlamıştır.

DİB 2013 yılında bu alandaki açığı kapatmak amacıyla 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını 10 ilde pilot olarak uygulamaya koymuştur. Olumlu sonuçlar alınmasıyla birlikte 2014-2015 eğitim öğretim yılında talebe bağlı

⁴ Mualla Selçuk, *Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler* (Diyanet Vakfı Yayınları, 2016), 75; Cemal Tosun - Fatma Çapcıoğlu, "4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretim Programının Dini Gelişim Kuramları Çerçevesinde İncelenmesi", *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 5/5 (14 Temmuz 2016), 711.

⁵ Ayşenur Şen, *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Uyum Süreci İçerisinde Karşılaşılan Problemler: İstanbul Örneği* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021, ts.), 15.

⁶ Kaldırılan K.H.K. kararname metni: (Yaş sınırlaması getiren K.H.K.): Kanun no: 4415/22.07.1999

"İlk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri dışında, Kur'an-ı Kerim ve mealini öğrenmek, hafızlık yapmak ve dini bilgiler almak isteyenlerden ilköğretimi bitirenler için Diyanet İşleri Başkanlığınca Kuran kursları açılır. Bu kurslardaki din eğitim ve öğretimi kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır. Ayrıca ilköğretimin 5'inci sınıfını bitirenler için tatillerde ve Milli Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetiminde yaz Kuran kursları açılır. Kuran kurslarının açılış, eğitim öğretim ve denetimleriyle bu kurslarda okuyan öğrencilerin barındığı yurt veya pansiyonların açılış ve çalışmalarına dair hususlar yönetmelikle düzenlenir."

Yaş sınırlamasını kaldıran Kanun hükmünde kararname: 633 sayılı kanunun ek 3. maddesi/17.09.2011

olarak bütün il ve ilçelerde açılmaya başlamıştır.⁷ Bu sayede okul öncesi dönemde çocuklarının din eğitimi almalarını isteyen aileler, DİB çatısı altındaki 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına başvurmuşlardır.

Bu araştırmada 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında eğitim gören çocukların velilerinin kurs ile ilgili memnuniyetleri ve kurstan beklentileri üzerine gerçekleştirilen veli görüşmeleri değerlendirilecektir. Veli görüşmelerinin değerlendirildiği bu çalışmanın 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilen eğitimin kalitesinin artırılması, var olan eksiklik ve aksaklıkların tespit edilerek giderilebilmesi açısından önem arz ettiği düşünülmektedir.

Araştırmamızın ana problem durumu "Velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına ilişkin görüşleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Bu temel problem çerçevesinde oluşturulan alt problem durumları da aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- 4-6 yaş grubu Kur'an kursları velilerinin bu kursu tercih etme nedenleri nelerdir?
- Velilere göre, 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretmenleri din eğitimi bakımından yeterli donanıma sahip midir?
- Velilere göre, 4-6 yaş grubu Kur'an kursları fiziki şartlar bakımından çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilecek niteliğe sahip midir?
- Velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının verimliliğini artırmaya yönelik önerileri nelerdir?

1. Kur'an Kursları

Yeryüzünde eğitim faaliyeti ilk insan Hz. Âdem'le başlamıştır. Daha sonra gelen Peygamberler de Allah'tan aldıkları mesajları insanlara aktararak içinde buldukları toplumu eğitmeye çalışmışlardır. "Oku" emrinin gelmesiyle birlikte Hz. Muhammed de, tebliğ çerçevesinde eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Bu faaliyetler, zamanla çeşitlenip gelişerek günümüze değin devam etmiştir. Kur'an okumanın ve dini bilgilerin öğretildiği yaygın din eğitimi kurumlarından olan Kur'an kurslarının faaliyetleri 1924 yılında başlatılmışsa da 1971 yılında yayımlanan Kur'an kursları yönetmeliğiyle yasal dayanak oluşturularak kursların sayıları ve nitelikleri

⁷ Muhammed Ali Yazıbaşı, "Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticisi, Öğrencisi ve Öğrenci Velisinin İhtiyaç ve Beklentileri (Kırıkkale Örneği)", *Dini Araştırmalar* 23/57 (15 Haziran 2020), 95-116.

hızla arttırılmıştır.⁸ Bugün Türkiye’de yaygın din eğitimi ve Kur’an öğretimini resmi olarak planlayıp yürüten kurum Diyanet İşleri Başkanlığı’dır. DİB’ in bu fonksiyonunu yerine getirdiği, yaygın din eğitimi ve Kur’an öğretimi faaliyetlerinin en aktif ve etkili kısmını Kur’an kursları oluşturmaktadır.⁹ Kur’an kursları genel olarak aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır:

1. 4-6 yaş grubu Kur’an kursları
2. 7-10 yaş grubu Kur’an kursları
3. Gençliğe yönelik yaz Kur’an kursları
4. Yaz Kur’an kursları
5. İşitme engellilere yönelik Kur’an kursları
6. İhtiyaç odaklı Kur’an kursları
7. Mültecilere yönelik Kur’an kursları
8. Yatılı yaz Kur’an kursları.¹⁰

1.1. 4-6 Yaş Grubu Kur’an Kursları Açılış Amaçları ve Yasal Dayanağı

2006 yılında gerçekleştirilen XVII. Milli Eğitim Şurası ile okul öncesi eğitim zorunlu olmuştur. Fakat okul öncesi eğitimi ile sadece çocuğun sosyal gelişimine katkı sağlayacak bazı ahlaki kuralların verilmesi amaçlanmış, dini eğitime yönelik bir amaca yer verilmemiştir.¹¹ Ayrıca MEB’e bağlı okul öncesi kurumlardaki eğitimcilerin lisans dönemindeki müfredatlarında, çocukların dini gelişimlerine katkı sağlayacak bir ders de yer almamaktadır.¹² Bu durum dini gelişim açısından kritik dönem olan okul öncesi eğitimde din eğitiminin verilmesine yönelik olarak DİB’i bir takım çalışmalar yapmaya yöneltmiştir.

⁸ Halis Ayhan, *Türkiye’de Din Eğitimi* (Dem Yayınları, 2014), 466-470.

⁹ Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), “Faaliyet Raporları, 2022 Yılı Faaliyet Raporu” (Erişim 28 Mayıs 2023), 298.

¹⁰ Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), “2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Kur’an Kursları Uygulama Esasları” (Erişim 27 Mayıs 2023), 2-11.

¹¹ “Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı”, *17. Milli Eğitim Şurası* (Erişim 09 Mayıs 2023), 61.

¹² Teceli Karasu, “Kur’an Kursu Öğreticilerine Göre Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi: Muş İli Örneği”, *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* 51 (30 Haziran 2019), 482.

17.09.2011 tarih ve 653 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki yaş sınırlandırmasının kaldırılmasından sonra 26 Ocak 2012 tarihinde DİB 4-6 yaş grubundaki çocuklara yönelik "Kur'an Kursları Okul Öncesi Din Eğitimi Projesi başlatmıştır. Bu proje ile 4-6 yaş grubu çocukların; Allah'ı ve Peygamber Efendimizi sevgi temelli tanımaları, İslami değerleri fark etmeleri ve İslam'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'i ses ve şekil olarak tanıyarak kendi seviyelerine uygun sağlıklı bir din ve ahlak gelişimi gösterebilmeleri amaçlanmıştır.¹³ Proje 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 10 pilot ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Kayseri, Diyarbakır, Gaziantep, Adana, Samsun, Erzincan ve Rize) uygulamaya konulmuştur. Pilot illerde olumlu sonuçlar alınmasıyla birlikte sonraki senelerde talebe bağlı olarak DİB'in uygun gördüğü bütün il ve ilçelerde açılmaya başlamıştır.¹⁴

Kursların öğretim programı değişen-gelişen şartlar, ihtiyaçlar, beklentiler ve kazanımlar göz önünde bulundurularak alan uzmanı akademisyenlerin oluşturduğu bir komisyon tarafından hazırlanmıştır.¹⁵ Söz konusu program Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak çocukların kendi seviyelerinde;

- 1) İslam dininin değerlerini insan hayatına anlam kazandıran unsurlardan biri olarak fark etmelerini,
- 2) Kazanacakları değerleri gündelik hayatta kullanmalarını,
- 3) İslam'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'i ses ve şekil olarak tanımalarını,
- 4) Allah'ı sevgi temelinde tanımalarını ve yaratılıştaki düzeni fark etmelerini,
- 5) Peygamber Efendimizin kişiliğini ve karakterini tanımalarını, sevmelerini ve model almalarını,
- 6) Sağlıklı bir din ve ahlak gelişimi göstermelerini,
- 7) Dini kavramlar, dini davranışlar ve değerler ile ilgili olumlu deneyimler yaşamalarını,

¹³ İbrahim Kurt, "Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)", (2017), 11.

¹⁴ Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programları" (Erişim 11 Ocak 2023), 4.

¹⁵ DİB, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programları", 4.

8) Bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil ve öz bakım gelişim alanlarını çeşitli etkinliklerle destekleyecek nitelikte öğrenim görmelerini sağlayacak uygun bir ortam sunmayı amaçlamaktadır.¹⁶

1.2. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarının Öğrenme Alanları

DİB 4-6 yaş grubu öğretim programı, 25 ve 30'ar saatlik alternatifli yarım gün ve bir tam günlük öğretim programlarından oluşmaktadır. Programda Dini Bilgiler Alanı, Değerler Eğitimi Alanı, Kur'an-ı Kerim Alanı, Tamamlayıcı Kazanımlar Alanı, Beslenme ve Temizlik Alanı olmak üzere beş temel öğrenme alanı bulunmaktadır.¹⁷ Her öğrenme alanı, programın içeriği ile üniteler şeklinde düzenlenmiştir. Dini Bilgiler Alanı; Temel Bilgiler, Allah'ı Tanıyorum, Peygamberimizi Tanıyorum, Kitabımı Tanıyorum, Dua, Namaz, Oruç, Dini Mekânlarımızı Tanıyorum olmak üzere sekiz üniteden oluşmaktadır. Değerler Eğitimi Alanı; Saygı, İş birliği, Doğruluk ve Dürüstlük, Sorumluluk, Yardımlaşma/Paylaşma, Empati, Adalet, Adab-ı Muaşeret, Sabır, Sevgi/Merhamet, Milli/Dini Değerler olmak üzere 11 üniteden oluşmaktadır. Kur'an-ı Kerim Alanı; Kur'an- Kerim'i Tanıma, Harflerini Tanıma ve Ezber, Harekeleri Tanıma, Harfleri Harekeler İle Okuma ve Ezber, ح، خ، ح Harflerini Tanıma ve Ezber, ذ، ر، ز، ط،ظ، س، ش، ص، ض Harflerini Tanıma ve Ezber، ع، غ، ف، ق، ك، ل Harflerini Tanıma ve Ezber، ن، ه، و، ی Harflerini Tanıma ve Ezber, Med Harflerini Tanıma ve Ezber, Cezm İşaretini Tanıma, Şedde İşaretini Tanıma, Tenvin İşaretini Tanıma, Lafzatullahı Tanıma, Kur'an-ı Kerim'i Okuma olmak üzere 16 üniteden oluşmaktadır. Tamamlayıcı Kazanım Alanı; Renkler, Geometrik Şekiller, Boyut, Miktar, Yön/mekân/konum, Sayılar, Duyular, Duygular, Zıt Kavramlar, Zaman, Semboller olmak üzere 11 üniteden oluşmaktadır. Beslenme ve Temizlik Alanı ise günlük konuşmalar ve kursta gerçekleştirilen etkinlikler çerçevesinde öğrenciye kazandırılması gereken ilkeleri içermektedir.¹⁸

¹⁶ DİB, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programları", 6.

¹⁷ DİB, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programları", 6-7.

¹⁸ DİB, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programları", 12-47.

2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışma nitel araştırma yaklaşımları içerisinde yer alan “durum çalışması” deseni ile hazırlanmıştır. Nitel araştırma insan deneyimlerini, sosyal olayları ve olguları doğal ortamlarında birden fazla metot kullanarak anlamayı ve yorumlamayı hedefleyen bir araştırma türüdür.¹⁹ Durum çalışması deseniyle de sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenerek ve incelenmesi hedeflenmektedir.²⁰ Bu çalışma ile 4-6 yaş grubu Kur'an kursları ile ilgili veli görüşlerinin derinlemesine incelenmesi amaçlandığı için bu yöntem tercih edilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Muş ilinde çocuklarını 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına gönderen 197 kişi içerisinde kolayda örnekleme metodu ile belirlenmiş 20 kişi oluşturmaktadır. Çalışma grubunda elde edilen veriler açısından doygunluk oranına ulaşıldığı düşünüldüğünden 20 kişi ile sınırlandırılmıştır. Ancak, örneklemin ana kütleyi iyi temsil etmesi gerektiği göz önünde bulundurularak mümkün olduğunca katılımcıların farklı eğitim düzeylerine sahip olmasına, farklı sosyo-ekonomik özellikte ve farklı cinsiyette olmalarına dikkat edilmiştir.

Velilere ait demografik verileri elde edebilmek adına çalışma grubuna sorular yöneltilmiştir. Bu veriler neticesinde Tablo 1 oluşturulmuştur.

¹⁹ Nesrin Işıkoğlu, “Eğitimde Nitel Araştırma”, *Eğitim Araştırmaları* 20 (01 Ocak 2005), 160.

²⁰ Münevver Subaşı - Kübra Okumuş, “Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21/2 (20 Haziran 2017), 8.

Tablo 1. Görüşme Gerçekleştirilen Velilerin Demografik Özellikleri

	Cinsiyet	Öğrenim Durumu	Çalışma Durumu
K1	Kadın	Lise	Çalışıyor
K2	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K3	Kadın	Ortaokul	Ev Hanımı
K4	Kadın	Ortaokul	Ev Hanımı
K5	Kadın	Ortaokul	Ev Hanımı
K6	Kadın	Lisans	Ev Hanımı
K7	Kadın	İlkokul	Ev Hanımı
K8	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K9	Erkek	Yüksek Lisans	Çalışıyor
K10	Kadın	Lisans	Çalışıyor
K11	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K12	Kadın	İlkokul	Ev Hanımı
K13	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K14	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K15	Erkek	Lisans	Çalışıyor
K16	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K17	Kadın	Ön Lisans	Ev Hanımı
K18	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K19	Kadın	Lise	Ev Hanımı
K20	Erkek	Lisans	Çalışıyor

Çalışma grubuna ait demografik bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan velilerin 17'si kadın 3'ü erkektir. Öğrenim durumuna göre ise velilerden 2 kişi ilkokul, 3 kişi ortaokul, 9 kişi lise, 1 kişi ön lisans, 4 kişi lisans, 1 kişi ise yüksek lisans mezunudur. Çalışma durumlarına bakıldığında ise velilerin çoğunluğunun (15) ev hanımı olduğu görülmektedir. Araştırmada katılımcıların bilgileri gizli tutularak K1, K2, K3...şeklinde kodlanmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

4-6 yaş grubu Kur'an kursları ile ilgili veli görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme ile araştırmacı önceden belirlenen sorular çerçevesinde görüşmeyi yönlendirir.²¹ Görüşme formu hazırlanırken öncelikle literatür çalışması yapılmış, konuyla ilgili hazırlanmış anket sorularından yararlanılmış ve din eğitimi alanında 4 akademisyen ile istişare edilerek form oluşturulmuştur. Çalışmada birebir görüşmelere gerçekleştirilmiş olup görüşme formunda yer alan sorular iki ayrı din eğitimi uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanlardan gelen öneriler ve görüşme formunda yer alan soruların amaca hizmet edebilirliği tespiti için dört veli ile gerçekleştirilen pilot uygulamada alınan cevaplar doğrultusunda araştırmacının amacına uygun olmayan sorular elenmiş, soruların anlaşılabilir ve amaca hizmet edebilir olmasına dikkat edilerek görüşme formuna son şekli verilmiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci

Çalışmada veliler ile birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesinde katılımcılarla ön görüşme yapılarak görüşme esnasında katılımcıların kendilerini rahat ve güvende hissetmeleri amacıyla araştırma hakkında, araştırmacının gizliliği ve etik izni konusunda görüşmecilere bilgi verilmiştir. Görüşme öncesinde görüşmeyi kayıt altına almak amacıyla ses kayıt cihazı hazır bulundurulmuş fakat katılımcıların ses kaydına izin vermemeleri sebebiyle velilerin cevapları not alınmıştır. Görüşmeler Kasım-Aralık 2022 tarihleri arasında her katılımcı ile takribi 15-20 dakika birebir ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Görüşme sorularının analizinde nitel veri analizinde kullanılan içerik analizi kullanılmıştır. Gerçekleştirilen görüşme sonucu elde edilen veriler bilgisayara aktarılmış araştırmacının amacına uygun olacak biçimde tek tek incelenerek kodlanmıştır. Kodlama işlemi sırasında aynı anlamı taşıyan veriler aynı kod altında birleştirilmiştir. Oluşturulan kodlar araştır-

²¹ Fatma Çapcıoğlu-Öznur Kalkan Açıkgöz, *Bilimsel Araştırma Süreçleri Yöntem, Teknik ve Etiğe Giriş*, ed. Özcan Güngör (Grafiker Yayınları, 2018), 210.

manın geçerlilik ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla Nvivo 12 programıyla ortak temalar altında toplanıp kategorize edilerek frekans ve yüzdelere ulaşılarak yorumlanmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çocukları 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında eğitim gören 20 veliye tarafımızca hazırlanan ve Ek 1'de maddeler halinde yer alan sorular yöneltilerek velilerin kurs hakkındaki görüş ve önerilerine ilişkin elde edilen bulgular tablolaştırılarak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

3.1. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarını Tercih Etme Sebep-leri

Araştırmaya katılan velilerle gerçekleştirilen görüşme de katılımcılara "4-6 yaş grubu Kur'an kursuna çocuğunuzu gönderme sebepleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilerek velilerin kurstan beklentileri tespit edilmiştir. Elde edilen veriler kodlanarak Tablo 2 oluşturulmuştur.

Tablo 2. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarını Tercih Etme Sebep-leri

Tema	Kodlar	f
4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarını Tercih Etme Sebebi	Kur'an-ı Kerim'i Öğrenmesini İsteme	9
	Dini Doğru-Güvenilir Bir Kaynaktan Öğrenmesini İsteme	8
	Dini Değerleri Öğrenip Uygulamasını İsteme	7
	Dini Erken Yaşta Öğrenmesini İsteme	3
	Dini Ritüelleri Öğrenip Uygulamasını İsteme	2
	Peygamberimizin Hayatını Öğrenmesini İsteme	1
	Toplam*	30

*Bir veli birden fazla neden belirttiği için frekansların toplamı çalışmaya katılan veli sayısından (20) fazladır.

Belirlenen tema altında 6 farklı kod tespit edilmiştir. Bu kodlardan en sık tekrar edileni, "Kur'an-ı Kerim'i öğrenmesini isteme" dir. Velilerin büyük kısmı (9), çocuklarının erken yaşta Kur'an-ı Kerim'i öğrenmelerini istedikleri için bu kurslara gönderdiklerini ifade etmişlerdir.

"Ben Kur'an okumayı çok geç yaşta zorlanarak öğrendim istedim ki çocuğum erken yaşta Kur'an okuyabilsin İslam'ın gereklerini öğreysin o yüzden bu kursa gönderdim." K13

Sık tekrarlanan kodlar arasında "Dini doğru-güvenilir bir kaynaktan öğrenmesini isteme" (K3, K4, K5, K10, K14, K17, K19, K20) yer almaktadır. Çocuklarının dini doğru kaynaktan öğrenmelerini istemeleri sebebiyle DİB çatısı altında yer alan 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını tercih eden veli görüşlerine şu cümle örnek gösterilebilir:

"Dinimizi doğru ve güvenilir bir kaynaktan uzman kişiler tarafından en güzel şekilde öğrenebilsin diye gönderdim. Çünkü dini eğitimin temeli bu yaşlarda atılır ve temel ne kadar sağlam olursa üzerine yeni bilgiler eklemek o kadar kolay olur." K17

Dikkat çeken bir diğer kod ise "Dini değerleri öğrenip uygulamasını isteme" dir. Velilerin bir kısmı (K2, K6, K9, K11, K13, K14, K15) çocuklarının dini değerleri öğrenip hayatlarında uygulamalarını istedikleri için bu kursları tercih etmişler ve K9 görüşünü şu şekilde açıklamıştır:

"Sağlıklı bir din ve ahlak eğitimini erken yaşlarda alıp öğrendikleri dini değerleri davranış haline getirmesini istediğim için gönderdim."

Velilerin bir kısmı ise yukarıda değinilen sebeplerle birlikte çocuklarının dini erken yaşta öğrenmesi (K1, K9, K10) için bu kurslara gönderdiğini belirtmiştir. Sayıca az da olsa bazı veliler de çocuklarının dini ritüelleri (K7, K16), Peygamberimizin hayatını (K6) öğrenmelerini istedikleri için bu kursları tercih ettiklerini belirtmiştir.

Yukarıda belirtilen görüşler neticesinde velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını tercih sebeplerinin çocuklarına erken yaşlarda dini bilgi ve değerlerin kendilerine güven veren kimseler tarafından öğretilmesini isteme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim bu konu üzerine yapılan bazı araştırmalarda da veliler 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını kendilerine güven verdikleri için tercih ettiklerini belirtmişlerdir.²² Ayrıca velilerin kursları tercih etme nedenlerinde dini eğitim ve Kur'an öğretimi ifadeleri

²² Kurt, "Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)", 80; Salih Aybey, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarının Eğitim-Öğretim Faaliyetleri ve Problemleri (Zonguldak İli Örneği)", *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/2 (2019), 218.

de sıkça yer almaktadır.²³ Bu konudaki benzerlikler çalışmamızın sonuçlarını destekler mahiyettedir.

3.2. Velilere Göre Çocuklarının Kursta Öğrenip Günlük Hayatlarında Uyguladıkları Bilgiler

Velilere göre çocuklarının 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında öğrenip günlük hayatlarında uyguladıkları bilgilere ait görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan velilere "Çocuğunuz kursta öğrendiği bilgileri günlük hayatında uygulayabiliyor mu? Uygulayabiliyorsa bunlar neler?" sorusu yöneltilerek görüşleri tespit edilmiştir. Elde edilen veriler kodlanarak Tablo 3' de sunulmuştur.

Tablo 3. Velilere Göre Çocuklarının Kursta Öğrenip Günlük Hayatlarında Uyguladıkları Bilgiler

Tema	Kodlar	f
Çocukların Kursta Öğrenip Günlük Hayatlarına Uyguladıkları Bilgiler	İbadetler	7
	Yeme-İçme Adabı	6
	Değerler	5
	Selamlaşma	3
	Toplam*	21

Katılımcıların verdikleri cevaplar neticesinde "Çocukların kursta öğrenip günlük hayatlarına uyguladıkları bilgiler" teması altında 4 farklı kod belirlenmiştir. Veliler, çocuklarının kursta öğretilen bilgilerden en çok ibadetlerle ilgili olanlarını hayatlarına uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir. (K1, K3, K5, K6, K14, K16, K18).

"Yaşının küçük olması sebebiyle eksik ya da yanlış yaptığı şeyler olabiliyor ama elinden geldiğince yapıyor. Bizimle birlikte namaz kılıyor sonrasında dua ediyor sabahları kalkıp abdest alıp Kur'an okumaya çalışıyor." K14

²³ Ömer Demir - Rabia Camadan, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti: Bayburt İl Örneği", *Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9 (30 Haziran 2019), 16; Kevser Tüfekçi, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kuran kursları eğitiminin öğretici ve veli görüşlerine göre incelenmesi* (Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020, ts.), 67.

Sık tekrarlanan kodlardan biri olan “Yeme-içme adabı” katılımcıların çocuklarında gözlemledikleri; su içmeden önce besmele çekme, yemeğe besmele ile başlayıp ve sonrasında dua etme, yemekleri Peygamberimizin sünnetine uygun olarak yeme gibi davranışlarını ifade etmeleri sonucu oluşturulmuştur. (K2, K4, K5, K7, K8, K12) Veli görüşlerine şu cümle örnek gösterilebilir:

“Uyguluyor. Mesela yemekten önce besmele çekiyor sonra yemek duasını okuyor. Su içerken yemek yerken sünnete uyuyor.” K2

Velilerden bazıları ise kursların öğrenme alanları içerisinde yer alan sevgi, saygı, merhamet, yardımlaşma, sorumluluk, özür dileme, şükretme gibi değerlerin çocukları tarafından günlük hayatlarında uygulandığını belirtmiştir. (K9, K10, K13, K17, K20) Bu konuda bir katılımcı şu ifadeleri kullanmıştır:

“Evet, sorumluluklarının daha çok farkına vardı. Dışarı çıkınca etrafındakilere ‘Çevremizi temiz tutalım, yere çöp atmayalım’ diyor. Yanlış davranışlar görünce ‘Ayıp, öyle yapılmaz!’ diye, ‘Özür dilemelisin’ diyerek bizleri uyandırıyor.” K9

Velilerden 3 kişi de çocuklarının kursta öğrendiği bilgiler neticesinde selamlaşmalarında değişiklik meydana geldiğini ifade etmişlerdir. (K11, K15, K19).

“Uyguluyor selamlaşması bile değişti. Biriyle karşılaşınca selamünaleyküm diyerek ona selam veriyor. Akşam eve geldiğimde bana karşılık olarak aleyküm selam diyor.” K15

4-6 yaş grubu Kur'an kursları ile ilgili veli görüşlerinin yer aldığı diğer çalışmalarda da veliler çocuklarının kursta öğrendiği pek çok bilgiyi günlük hayatlarına aktarabildiklerini belirtmişlerdir.²⁴ Aktarılabilen bilgiler içerisinde ibadet ve değerler kavramının sıkça tekrarlanıyor olması çalışmamızı destekler niteliktedir.²⁵

²⁴ Kurt, “Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)”, 61.

²⁵ Demir - Camadan, “4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti”, 21.

3.3. Velilere Göre Çocuklarının Kursta İstekli/İsteksiz Gitme Nedenleri

Velilere göre çocuklarının 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına istekli/isteksiz gitme nedenlerine ait görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan velilere "Çocuğunuz kursta severek ve isteyerek gidiyor mu? Sizce neden?" sorusu yöneltilerek görüşleri tespit edilmiştir. Elde edilen veriler kodlanarak Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Velilere Göre Çocuklarının Kursta İstekli/İsteksiz Gitme Nedenleri

Tema	Kodlar	f
Çocukların Kursta İstekli Gitme Nedenleri	Eğlenceli Vakit Geçirmesi	8
	Arkadaşlarını Sevmesi	4
	Öğretmenlerini Sevmesi	3
Çocukların Kursta İsteksiz Gitme Nedenleri	Uyum Sorunu Yaşaması	3
	Erken Uyanmakta Zorlanması	2
	Toplam	20

Veliler ile gerçekleştirilen görüşme neticesinde elde edilen veriler öğrencilerin çoğunluğunun (15) 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına severek ve isteyerek gittiğini göstermektedir. Katılımcılar çoğunlukla çocukların kursta eğlenceli vakit geçirdikleri için kursta isteyerek gittiklerini ifade etmişlerdir. (K2, K4, K7, K10, K12, K18, K13, K20)

"Evet, çünkü kursta çok eğleniyor. Evde olunca çok sıkılıyor kursta ise gün boyu oyun oynayıp etkinlik yapıyorlar o yüzden çok isteyerek gidiyor." K10

Velilere göre çocuklarının kursta severek/isteyerek gitme nedenlerinden bir diğeri ise çocukların kurstaki arkadaşlarını sevmeleridir (K1, K3, K9, K14, K16, K17). Bu neden sıklıkla çocukların öğretmenlerini sevmeye kodu ile birlikte kullanıldığı için burada bir arada değerlendirilecektir. Konu ile ilgili veli görüşleri şu şekildedir:

"Evet, severek gidiyor geçen sene abisini de göndermiştik oda çok istekli gidiyordu. Evde abisiyle de oyunlar oynuyor ama kursta yaşlıları ile bir arada olmaktan daha mutlu." K3

"Kursa isteyerek gidiyor çünkü oradaki öğretmenlerini ve arkadaşlarını çok seviyor." K9

Kursa isteksiz giden öğrencilerin sayısı ise azınlıkta olup (5) bu durumun sebeplerinin çocukların kursa uyum sağlamada (K6, K11, K15) ve sabah erken kalkmakta zorlanmaları (K8, K13) olduğu ifade edilmiştir.

"Başlarda uyum sağlamakta zorlandığı için pek gitmek istemedi alışması epey zaman aldı ama artık eskisi kadar zorlanmıyor." K15

"Kursa başlamadan önce çok hevesliydi ilk günler çok istekli gidiyordu ama son zamanlarda sabah erken kalkıp gitmekte zorlanıyor." K13

Konu ile ilgili olarak yapılan diğer araştırmalarda da veliler çoğunlukla çocuklarının 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına severek isteyerek gittiğini belirtmiştir.²⁶ Bu durumun sebeplerinin ise çoğunlukla kursta keyifli vakit geçirmeleri, arkadaşlarını ve öğretmenlerini sevmeleri olarak belirtilmesi çalışmamızın sonuçlarını destekler mahiyettedir.²⁷

3.4. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Verilen Eğitim ile İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

DİB tarafından hazırlanan 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı beş öğrenme alanından oluşmaktadır. Bunlar: Dini Bilgiler Alanı, Değerler Eğitimi Alanı, Kur'an-ı Kerim Alanı, Tamamlayıcı Kazanımlar Alanı, Beslenme ve Temizlik Alanı. Bu alanlara her ait bir ünite içerisinde yer alan konu ve kazanımların öğrencilere nasıl aktarılacağına ise DİB tarafından hazırlanan Kur'an Kursları Öğretici Kitabı 1 ve Kur'an Kursları Öğretici Kitabı 2'de yer verilmiştir.²⁸ Örneğin öğrenme programı içerisinde gruplar halinde yer alan harflerin öğretimi kazanımı için harfler ile ilgili drama, oyun, boyama, çizgileri birleştirme gibi etkinlikler planlanmıştır. Etkinliklerin desteklenmesi amacıyla ise DİB 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğrencilerine yönelik Kur'an Kursları Öğretici Kitabı I-II,

²⁶ Kurt, "Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)", 56; Demir - Camadan, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti", 17.

²⁷ Demir - Camadan, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti", 16-17.

²⁸ Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), "Materyaller" (Erişim 08 Mayıs 2023).

Elif-Ba Öğretimi Etkinlik Örnekleri, Kur'an Kursları Etkinlik Kitabı I-II, 4-6 Yaş Grubu Etkinliklerle Elif-Ba kitaplarını hazırlamıştır.²⁹

Katılımcılara "4-6 yaş grubu Kur'an kursunda verilen eğitimi yeterli buluyor musunuz? Neden?" sorusu yöneltilerek velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilen eğitim ile ilgili görüşleri tespit edilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar neticesinde "4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilen eğitimin yeterli bulunan yönleri" ve "4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilen eğitimin eksik bulunan yönleri" alt temaları oluşturularak kodlamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Verilen Eğitim ile İlgili Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Kursta Verilen Eğitimin Yeterli Bulunan Yönleri	Sure/Dua Ezberi	6
	Gelişim Dönemine Uygunluk	4
	Kur'an-ı Kerim Öğretimi	3
	Eğitim İçin Kullanılan Materyaller	2
Kursta Verilen Eğitimin Eksik Bulunan Yönleri	Kur'an-ı Kerim Öğretimi	2
	Eğitime Ayrılan Süre	2
	Eğitim İçin Kullanılan Metot ve Yöntemler	1
	Toplam	20

Velilerin büyük bir kısmı kurslarda verilen eğitimin yeterli olduğu görüşündedir. Özellikle kursların öğrenim alanları içerisinde ve DİB tarafından öğrencilere sunulan yazılı materyallerde yer alan sure ve dua ezberleri veliler tarafından yeterli bulunmakta ve pek çok velinin kurslardan memnun olmasını da sağlamaktadır. (K1, K7, K12, K13, K16, K17) Bu görüşte olan bir veli memnuniyetini şu şekilde ifade etmiştir.

"Evet. Pek çok duayı ve namaz surelerini ezberledi gün içinde kursta öğretilenleri birlikte tekrar ediyoruz. Kurs sayesinde hayatı boyunca hep kullanıp unutmayacağı kalıcı bilgiler edinmiş oluyor." K16

²⁹ DİB, "2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları", 7.

Kurslarda verilen eğitimin yeterli bulunan bir yönü de 4-6 yaş grubu çocukların gelişim dönemi özelliklerine uygun olmasıdır. (K2, K10, K11, K18) Kurslarda öğretici olarak görev yapanlarının pek çoğunun pedagoji alanında eğitim almış olmaları ve kurslarda kullanılan eğitim materyallerinin uzman kimseler tarafından hazırlanması 4-6 yaş grubuna verilen eğitimin onların gelişim dönemine uygunluğunu sağlayan önemli etkenlerdendir. Bu sebeple veliler eğitim için kullanılan materyalleri de yeterli bulmaktadır. (K9, K10) Bu konu ile ilgili olarak katılımcı görüşleri şu şekildedir.

"Evet, yeterli buluyorum hatta evde öğrendiklerinden daha fazla şey öğreniyor ve kursta eğitimler alanında uzman kişiler tarafından verildiği için hem oyunlarla eğlenerek daha kolay öğreniyor hem de öğrendikleri kalıcı oluyor." K2

"Kur'an kursunda verilen eğitimden çok çok memnunum. Özellikle kullanılan materyalleri ve ders kitaplarını bir eğitimci olarak çok beğeniyorum yaş grubu için uygun ve yeterli buluyorum." K9

4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilen Kur'an-ı Kerim eğitimi ise bazı katılımcılar tarafından yeterli olarak bazıları tarafından eğitimin eksik yönü olarak değerlendirilmiştir. Kurslarda verilen Kur'an-ı Kerim eğitiminin yeterli olduğunu düşünen katılımcı görüşleri ise şu şekildedir:

"Evet, yeterli buluyorum hocalarımız bu konuda çok ilgili sağ olsunlar.

Onların sayesinde oğlum çok kısa sürede Kur'an okumayı öğrendi." K1

"Yeterli buluyorum. Çocuklarımız bütün Kur'an harflerini çok kısa sürede ezberleyip Kur'an okumayı öğrendiler." K13

Kurslarda verilen Kur'an eğitimi eksik olarak değerlendiren katılımcı görüşleri şu şekildedir:

"Kursta verilen eğitim biraz eksik kalıyor çocuğum Kur'an okumaya henüz başlamadı." K6

"Açıkçası ben çocuğumun ilerde hafız olmasını istiyorum bu kursa da temeli olsun diye gönderdim ama pek yeterli olacağını düşünmüyorum." K8

Kurslarda verilen eğitimin eksik bulunan bir yönü de eğitime ayrılan süredir. DİB tarafından yayınlanan 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Kur'an kursları uygulama esaslarında 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında

verilen yarım gün eğitimlerde 25 ve 30 saatlik programlardan biri uygulanacağını belirtmiştir.³⁰ Fakat veliler tarafından kurs süresinin eğitim için yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bu konu ile ilgili olarak katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

"Hayır, bu yaşlarda ne kadar çok dini bilgi öğrense o kadar iyi olur. Ağaç yaşken eğilir büyüdüğünde bunları öğretmek daha zor olacak." (K5)

"Yeterli buluyorum fakat dini eğitime daha çok vakit ayırsalar daha iyi olur." (K15)

4-6 yaş grubu Kur'an kursları ile ilgili veli görüşlerine yer verilen diğer araştırmalarda kursta verilen eğitimden velilerin büyük oranda memnun oldukları tespit edilmiştir.³¹ Velilerin memnuniyet nedenleri arasında kurslarda Kur'an-ı Kerim öğretiminin, sure ve dua ezberinin çeşitli materyaller aracılığıyla çocukların gelişim dönemlerine uygun biçimde gerçekleştirilmesi bulunmaktadır. Bu yönüyle çalışmamız literatürle örtüşmektedir.

3.5. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Yapılan Etkinliklerden Haberdar Olma Durumu

Katılımcılara "4-6 yaş grubu Kur'an kursunda yapılan etkinlikler nelerdir? Bu etkinliklerden ne kadar haberdarsınız?" sorusu yöneltilerek velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının yapılan etkinliklerden haberdar olma durumları tespit edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

³⁰ DİB, "2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları", 6.

³¹ Kurt, "Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)", 59. Tüfekçi, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursları Eğitiminin Öğretici ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi*, 54; Demir - Camadan, "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti", 19.

Tablo 6. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Yapılan Etkinliklerden Haberdar Olma Durumu

Tema	Kodlar	f
Kursta Yapılan Etkinliklerden Velilerin Haberdar Olma Durumu	Haberdar	16
	Haberdar Değil	4
Kurslarda Yapılan ve Velilerin Haberdar Olduğu Etkinlikler	Dini Bilgiler	8
	Okul Önc. Etk.	7
	Sure/Dua Ezberi	3
	Değerler	2
	Bilgi Yarışmaları	2
	Belirli Gün ve Haftalarla İlgili Etkinlikler	1
	Toplam	23

Görüşme sonucu velilerin çoğunlukla (16) 4-6 yaş grubu Kur'an kursularında yapılan etkinliklerden kurs öğreticisi tarafından oluşturulan ve günlük bilgi paylaşımının yapıldığı sanal sınıf grupları aracılığıyla haberdar oldukları tespit edilmiştir. Velilerin ifadeleri sonucu haberdar oldukları etkinlikler ile ilgili olarak sure/dua ezberi, okul öncesi etkinlikleri, değerler, belirli gün ve haftalar, dini bilgiler, bilgi yarışmaları kodları oluşturulmuştur.

Katılımcılar tarafından sıkça tekrarlanan kodlardan biri dini bilgilerdir. (K1, K4, K9, K12, K13, K15, K17, K19) 4-6 yaş grubu Kur'an kursuları öğrenme alanları göz önünde bulundurulduğunda dini bilgiler ile ilgili etkinliklerin sayıca fazla olması olağandır. Konu ile ilgili olarak veli görüşlerine şu cümle örnek gösterilebilir:

"Sınıf öğretmenleri tarafından açılan grupta günlük olarak dersleri ve yaptıkları etkinlikleri paylaşıyorlar. Mesela din dersleri ile ilgili etkinlikler yapıyorlar Kur'an harflerini boyuyorlar, peygamberlerle ilgili ilahiler dinleyip söylüyorlar." K4

Sık tekrarlanan kodlardan biri de okul öncesi etkinlikleridir. (K1, K3, K5, K6, K9, K16, K20) DİB tarafından kurs öğreticilerine rehber olması

amacıyla hazırlanan öğretici kitapları incelendiğinde kurslarda yapılacak olan etkinlikler, kazandırılmak istenilen bilgi ve becerilerde öğrenim gören öğrencilerin yaş gruplarının dikkate alındığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında yapılan etkinliklerle MEB bünyesinde okul öncesi hizmeti veren kurumlarda yapılan etkinlikler biçimsel olarak benzerlik taşımaktadır. Bu konu hakkında veliler şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Öğretmenimizin açtığı grup sayesinde kursta yapılanlardan haberdar oluyoruz. Tıpkı anaokulunda yapılan etkinlikler gibi sayılar, mevsimler, kavramlar, renkler ile ilgili şeyler yapıyorlar, oyunlar oynuyorlar.” K5

Velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında yapılan diğer etkinlikler ile ilgili ifadelerine şu cümleler örnek verilebilir:

“Yaptıkları etkinlikleri eve getiriyor ya da gün içinde neler yaptıklarını anlatıyor. Kur'an harflerini, duaları, saygı, sevgiyi öğrendi. Temizlikle ilgili deney yapmışlar el yıkamasına özen göstermeye başladı.” K14

“Evet, oyuncakları var oyun odalarında masaları falan var orada etkinlik yapıyorlar, kitap okuyorlar bilgi yarışmaları yapıyorlarmış bilince çok seviyor bize de gelince heyecanla anlatıyor.” K18

“Kızım eve geldiğinde ne yaptıklarını anlatıyor. Mesela geçenlerde Kızılay haftasını kutladılar kreşlerle aynı şeyleri yapıyorlar genelde boyama, kesip birleştirme falan.” K20

4-6 yaş grubu Kur'an kursları ile ilgili veli görüşlerine yer verilen diğer araştırmalarda da velilerin büyük çoğunluğunun kursta yapılan etkinliklerden ve dolayısıyla kursların öğretim programlarından haberdar oldukları tespit edilmiştir.³² Yapılan araştırmalar karşılaştırıldığında velilerin kursta yapılan etkinliklerden haberdar olma durumunun öğretici-veli ve öğrenci-veli iletişimine bağlı olarak değişiklik gösterebileceği göz ardı edilmemelidir.

³² Gün, “Veli ve Öğretici Görüşleri Doğrultusunda 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Eğitimi”, 46; Kurt, “Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)”, 60; Demir - Camadan, “4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti”, 21; Tüfekçi, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kuran kursları eğitiminin öğretici ve veli görüşlerine göre incelenmesi*, 71.

3.6. Eğitim Ortamına İlişkin Bulgular

4-6 yaş grubu Kur'an kursları fiziki mekân ve donanım şartları DİB tarafından her eğitim öğretim yılı için hazırlanan uygulama esasları ile belirlenmiş olup il ve ilçelerde açılan kursların bu şartlara uygun olarak hazırlanması il ve ilçe müftülüklerinin sorumluluğuna bırakılarak gerekli denetimlerin yapılacağı belirtilmiştir.³³

Bu bölümde velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının fiziki koşullarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan velilere "4-6 yaş grubu Kur'an kursunun fiziki koşullarından memnun musunuz? Neden?" sorusu yöneltilerek görüşleri tespit edilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar neticesinde "Kursların fiziki koşullarının yeterli bulunan yönleri" ve "Kursların fiziki koşullarının eksik bulunan yönleri" alt temaları oluşturularak kodlamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarının Fiziki Koşullarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Kursların Fiziki Koşullarının Yeterli Bulunan Yönleri	Oyun Alanı/Odaları	6
	Araç-Gereçlerin Yaş Grubuna Uygunluğu	4
	Ortak Kullanım Alanlarının Temizliği	2
	Toplam	24
Kursların Fiziki Koşullarının Eksik Bulunan Yönleri	Araç-Gereç Yetersizliği	3
	Yemek Alanı Yetersizliği	3
	Binada Bulunan Merdivenlerin Tehlike Oluşturması	3
	Isıtma Yetersizliği	3
	Toplam	24

Katılımcılar tarafından kursların fiziki koşullarının yeterli bulunan yönlerinde en sık tekrarlanan kod "Oyun alanı/odaları" dır. DİB tarafından belirlenen 4-6 yaş grubu Kur'an kursları fiziki mekân ve donanım

³³ DİB, "2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları", 6-8.

şartlarına göre oyun/hobi alanı-bahçesi birtakım kıstaslara göre düzenlenir. Bu kıstaslardan bazıları şunlardır;

- a) Öğrenci başına en az 2,5 m² alan olması,
- b) Bahçe çevresinin duvar veya benzeri bir yapı ile ayrılması,
- c) Bahçenin çocukların fiziksel gelişimlerini olumlu etkileyecek park oyuncakları, denge alanları, tırmanma araçları vb. ile desteklenmesi,
- d) İklimsel şartlar düşünülerek soğuk havalar için bina içinde kapalı oyun alanları oluşturulması,
- e) Zeminin, çocukların düşmeleri halinde tehlike oluşturmayacak şekilde yumuşak özellikte olması.³⁴

Ortak bir uygulama esası olsa dahi her kursun birebir aynı imkânları taşıdığı elbette ki düşünülemez. Araştırmamızın gerçekleştiği Muş ilinde bulunan kurslar ile ilgili olarak ise katılımcıların çoğunluğu tarafından kursların oyun alanlarının yeterli bulunduğu tespit edilmiştir. (K3, K5, K6, K12, K18, K19) Konu ile ilgili bir katılımcı şu ifadeleri kullanmıştır:

“Kursun fiziki koşulları bence yeterli. Sınıflar oldukça geniş ayrıca büyük bir oyun odası var orada da çocukların yaşlarına uygun pek çok oyuncak var kreşlerden hiçbir farkı yok.” K6

Katılımcılar tarafından yeterli bulunan bir diğer husus ise kursta bulunan araç-gereçlerin yaş grubuna uygunluğudur. (K4, K6, K16, K17) 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının fiziki mekân ve donanım şartlarında kurslarda yer alan araç ve gereçlerin; masa, sandalye, kitaplık, ayakkabı/giysi dolapları vs. çocukların fiziksel özelliklerine uygun boyutlarda olması ve kullanılan malzemelerde kimyasal vb. bulundurmaması gerekmektedir.³⁵ Görüşme gerçekleştirilen velilerden bir kısmı kursta bulunan araç-gereçlerin yaş grubuna uygun olduğunu şu ifadelerle belirtmiştir.

³⁴ Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), “2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları ” (Erişim 08 Mayıs 2023), 13-16.

³⁵ DİB “2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları ”, 13-16.

"Gayet memnunum. Sınıf ortamı eğitim ve öğretime gayet elverişli. Masa sandalyeler lavabolar çocukların yaşlarına ve kullanımına uygun boyutlarda." K4

Kursların fiziki koşullarının yeterli bulunan bir diğer yönü de ortak kullanım alanlarının temizliğidir. (K8, K18) Görüşme gerçekleştirilen velilerden biri bu konuya ilişkin şu ifadeleri kullanmışlardır:

"Memnunum. Sınıflar ve oyun alanları oldukça geniş, ortak kullanım alanları mesela lavabolar çocukların yaşlarına uygun en önemlisi kurs oldukça temiz." K18

Katılımcılar tarafından kursların fiziki koşullarının eksik bulunan yönleri ise; araç-gereç yetersizliği, yemek alanı yetersizliği, binada bulunan merdivenlerin tehlike oluşturması, ısıtma yetersizliği şeklinde kodlanmıştır. En sık tekrarlanan kod ise araç-gereç yetersizliğidir. (K12, K13, K14) Katılımcılardan bazıları kurslardaki araç-gereç eksikliğini kursların faaliyete yeni geçmiş olmasından kaynaklandığını bunu bir eksiklik olarak değerlendirmeyip zamanla düzeleceğini düşündüklerini ifade eden bir katılımcı şu ifadeleri kullanmıştır.

"Kurs binası çok geniş ama içi boş oyuncak vs. çok az. Mesela kursun büyük bir bahçesi var ama çocuklar için kullanılacak araç gereci yok." K12

Sık tekrarlanan diğer bir eksiklik ise yemek alanı yetersizliğidir. DİB tarafından yayınlanan 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Kur'an kursları uygulama esaslarında belirtilen 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı 3 şekildedir. Bunlar:

- 1- 4-6 yaş grubu Kur'an Kursları Öğretim Programı-1 (30 saat) yarım gün eğitim yapılacak sınıflar
- 2- 4-6 yaş grubu Kur'an Kursları Öğretim Programı-2 (25 saat) yarım gün eğitim yapılacak sınıflar
- 3- 4-6 yaş grubu Kur'an Kursları Öğretim Programı-3 (60 saat) tam gün eğitim yapılacak sınıflardır.

Yemek için ayrı bir alanın varlığı tüm kurslar için zorunlu olmakla birlikte araştırmanın gerçekleştiği kurslar ile ilgili olarak veliler bu kurslarda da çocukların beslenme saatlerinin olduğunu ancak yemek için

yeterli alan ve araç-gereç olmadığını belirtmişlerdir. (K1, K2, K14) Konu ile ilgili olarak katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Hayır, yeterli masa sandalye bile yok yemek zamanı sınıflardan toplanıp getiriliyor yemek bitince sınıflara geri götürülüyor.” K1

“Sınıf ortamı güzel... Oyun alanları da yeterli fakat yemekhane yeri çok dar yeterli sandalye masa yok ve tuvaletlere çok yakın.” K2

Binası çok katlı olan kurslarda çocuğu eğitim gören veliler, kursların fiziki koşullarının eksik bulunan yönlerinden biri olarak kurs binasının çok katlı olması sebebiyle kursta bulunan merdivenlerin çocuklar için tehlike oluşturduğunu belirtmişlerdir. (K7, K8, K10) Bir katılımcı konu ile ilgili görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

“Çocuğumu şu an yolladığım Kur’an kursu çocuklar için yapılmış bir kurs gibi değil. Yüksek katlı merdivenlerden korkuyor çocuğum.” K7

Araştırmanın gerçekleştirildiği Muş ilinin iklimsel özellikleri sebebiyle katılımcılar tarafından kursların fiziki koşullarının eksik bulunan yönlerinden bir diğeri ise ısıtma yetersizliğidir. (K9, K10, K15) Veli görüşlerine şu cümle örnek gösterilebilir:

“Kursun fiziki ortamı iyi ama bina yeni olduğu için ısıtma yetersiz kalıyor kış aylarında çok soğuk oluyor.” K10

4-6 yaş grubu Kur’an kurslarına yönelik görüşlere yer verilen yapılan diğerk çalışmalarda bazı veli ve kurs öğreticilerinin kursların fiziki şartlarından memnun olmadıkları tespit edilmiştir.³⁶ Memnun olunmayan

³⁶ Süleyman Karacelil, “Kur’ân Kursu Öğreticilerine Göre Kur’an Kurslarının Eğitim Problemleri: Şırnak İli Örneği”, *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/3 (01 Haziran 2013), 283-284; Demir - Camadan, “4-6 Yaş Grubu Kur’an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti”, 35-36; Aybey, “4-6 Yaş Grubu Kur’an Kurslarının Eğitim-Öğretim Faaliyetleri ve Problemleri (Zonguldak İli Örneği)”, 234; Hatice Bayka, *Öğretici ve Veli Görüşleri Açısından Kur’an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)’nın Değerlendirilmesi* (Samsun: On dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019, ts.), 47-48; Samet Yağcı, “Öğreticilere Göre Diyanet İşleri Başkanlığı ve Müftülüklerin 4-6 Yaş Grubu Kur’an Kursu Çalışmaları”, *Balıkesir İlahiyat Dergisi* 11 (30 Haziran 2020), 205-206; Münir Ecer - Ahmet Çakmak, “Bir Meta-Sentez Çalışması: Öğreticilerin Gözünden 4-6 Yaş Kur’an Kursları”, *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 21/2 (30 Aralık 2021), 824.

unsurların binaların çocukların yaş grubuna uygun olmaması, bazı kursların yeni açılması sebebiyle araç-gereçlerin yetersiz olması, kurs binasının soğuk olması şeklinde belirtilmesi çalışmamızın sonuçlarını destekler mahiyettedir.

3.7. Öğretici Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin yeterliliklerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan velilere "4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin yetkinliklerinden (pedagojik formasyon, iletişim vb.) memnun musunuz? Neden?" sorusu yöneltilerek görüşleri tespit edilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar neticesinde "Kurs öğretmenlerinin yeterli bulunan yönleri" ve "Kurs öğretmenlerinin eksik bulunan yönleri" alt temaları oluşturularak kodlamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Öğreticilerinin Yeterliliklerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Kurs Öğreticilerinin Yeterli Bulunan Yönleri	Rol Model Olabilme	4
	Veli-Öğretici İletişimi	3
	Alan Bilgisi	2
	Pedagojik Formasyon	2
Kurs Öğreticilerinin Eksik Bulunan Yönleri	Gelişim Dönemi Özelliklerine Göre Etkinlik Yapamama	6
	Veli Öğretici İletişimsizliği	3
	Toplam	20

Katılımcıların bir kısmı, kurs öğretmenlerini belli alanlarda yeterli bulurken velilerin bir kısmı da öğretmenlerin gelişim özelliklerine göre etkinlikleri düzenleme ve veli ile iletişim kurma bakımından yetersiz olduklarını düşünmektedir.

Kurs öğretmenlerinin yeterli bulunan yönlerinden en sık tekrarlananı, öğretmenlerin öğrenciler için rol model olabilmesidir. (K1, K2, K8, K12) Kurs öğrencilerinin yaş için en etkili öğrenme biçiminin taklit ve özdeşim kurma olması sebebiyle öğretmenlerin her konuda öğrencilere doğru rol

model olabilmeleri oldukça önemlidir. Bir katılımcı bu konunun önemini şu ifadelerle vurgulamıştır;

“Kurs öğretmenlerinden memnunum. Bu yaşlardaki çocuklar anne baba olarak biz aksini söylesek bile öğretmenlerinin söyledikleri ve yaptıkları her şeyi doğru kabul ediyorlar. Kurs hocasının dindar biri olduğunu biliyorum o yüzden bu kursu tercih ettim.” K12

Kodlardan biri de öğretmenlerin pedagojik formasyon açısından yeterliliğidir. (K9, K20) DİB tarafından yayınlanan 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Kur'an kursları uygulama esaslarında 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretici ihtiyacının öncelikle İlahiyat fakültesi mezunlarından ihtiyaç halinde ise çocuk gelişimi ve eğitimi alanında sertifikaya sahip olan personelden karşılanacağı bildirilerek kurs öğretmenlerinin pedagojik formasyon açısından yetkin olmaları gerektiğine vurgu yapılmıştır. Nitekim velilerde öğretmenlerin pedagojik formasyon açısından yeterli olduklarını şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Memnunum çocuğumu kendi çocuğu gibi gözetiyor eğitiyor. Dini bilgileri çocuğun yaş seviyesine uygun etkinliklerle oyunlaştırarak anlatıyor.” K9

Veliler tarafından öğretmenlerin yeterli bulunan bir diğer yönü ise alan bilgisidir. (K14, K20) DİB 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenleri için kılavuz olması için Kur'an Kursları Öğretici Kitabı I ve Kur'an Kursları Öğretici Kitabı II'yi hazırlamıştır. Öğreticilerin başarılarında DİB tarafından hazırlanan bu kitapların da etkisi olduğu düşünülebilir. Konu ile ilgili olarak bir veli şu cümleleri aktarmıştır:

“Hocalar alanlarında uzmanlar çocuklar için elinden gelenin fazlasını yapıyorlar. Hem dini bilgileri öğretiyorlar hem de çocukların eğlenmesini sağlıyorlar.” K20

Kurs öğretmenlerinin eksik bulunan yönleri ile ilgili olarak sık tekrarlanan ifadeler arasında çocukların gelişim dönemi özelliklerine göre etkinlik hazırlamaya ilişkin bilgi/beceri yetersizliği bulunmaktadır (K5, K6, K11, K15, K17, K18). Bu konu ile ilgili olarak bir veli öğretmenleri eksik bulunduğunu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Öğretmenler de yardımcıları da çocuk gelişiminde daha donanımlı olmalı. Çocuklarla onların seviyelerine uygun olarak iletişim kurmalı Dini bilgileri daha çok oyunlaştırarak anlatılmalı.” K17

Veli ile iletişim konusunda ise araştırma grubunun farklı kurs velileri tarafından oluşturulmuş olması sebebiyle bazı veliler öğreticiyi kendileriyle iletişim noktasında yeterli olarak değerlendirirken (K4, K16, K20) kimi veliler de öğretici-veli iletişiminin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir (K10, K13, K19). Bu anlamda, her iki görüşe örnek oluşturacak şekilde iki katılımcının ifadeleri şöyledir:

“Öğretmenimiz sınıf grubu oluşturdu oradan bizimle iletişime geçiyor ayrıca istediğim zaman kursa gidip öğretmenlere soru sorabiliyorum.” K4

“İletişim açısından eksiklik var bence dönem başından bu yana çocukları bırakırken ve alırken sadece yardımcı ablalarını görüyoruz öğretmenlerle çok iletişim kuramıyoruz. Ayda bir veli toplantısı yapsalar daha iyi olur.” K10

Velilerin öğretmenler ile ilgili görüşlerini ele alan bazı çalışmalarda da öğretmenler ile ilgili yeterli bulunan kısımlarda ortak sonuçlara ulaşılmıştır. Gün ve Kurt tarafından yapılan çalışmalarda da veliler öğretmenleri pedagojik formasyon alanında yeterli bulmuştur.³⁷ Fakat iletişim konusunda ortak bir sonuç elde edilememiş bazı çalışmalarda öğretici-veli iletişimi yeterli bulunurken³⁸ bazı çalışmalarda da veliler iletişim konusunda öğretmenlerin yeterli olmadıklarını ifade etmişlerdir.³⁹

3.8 Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarının Verimliliklerini Arttırmaya Yönelik Önerileri

Bu bölümde velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını tavsiye etme nedenlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan velilerle gerçekleştirilen görüşmede katılımcılara “4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının verimliliklerinin artırılması için önerileriniz var mı, varsa bunlar neler?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen veriler kodlanarak Tablo 9 oluşturulmuştur.

³⁷ Gün, “Veli ve Öğretici Görüşleri Doğrultusunda 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Eğitimi”, 42; Kurt, “Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma(Ankara Örneği)”, 59.

³⁸ Kurt, “Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma (Ankara Örneği)”, 58.

³⁹ Bayka, *Öğretici ve Veli Görüşleri Açısından Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)'nın Değerlendirilmesi*, 58.

Tablo 9. Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarının Verimliliklerini Arttırmaya Yönelik Önerileri

Tema	Kodlar	f
Kursların Verimliliklerinin Arttırılmasına Yönelik Tavsiyeler	Kursların Fiziki Şartlarının İyileştirilmesi	6
	Öğretici Sayısının Arttırılması	5
	Kurs Süresinin Uzatılması	4
	Etkinlik Sayısı ve Süresinin Arttırılması	2
	Veli ile İletişimin Arttırılması	1
	Çalışan Yeterliliklerinin Arttırılması	1
	Çalışanların Ücretlerinin Arttırılması	1
	Toplam	20

Veliler 4-6 yaş grubu Kur'an Kurslarından genel anlamda memnun olduklarını dile getirmekle birlikte kursların daha iyi hizmet verebilmesi adına bazı tavsiyelerde bulunmuşlardır. Bu tavsiyeler arasında çalışan ücretlerinin, öğretici sayısının, veli ile olan iletişimin, çalışan yeterliliklerinin, kurslarda yapılan etkinlik sayısı ve süresinin arttırılması, kurs süresinin uzatılması ve kursların fiziki şartlarının iyileştirilmesi yer almaktadır. Velilerin tavsiye niteliğinde olan cümleleri şu şekildedir:

"Kurs çalışanlarının ücretleri çok az o yüzden severek isteyerek çalışmıyorlar ücretleri arttırılsa daha verimli çalışırlar." K1

"Öğrenci sayısı fazla öğretmen sayısı az ya az öğrenci alsınlar ya da öğretmen sayısını arttırsınlar." K14

"Saatin biraz daha arttırılmasını, kurstaki araç-gereçlerin tam olmasını istiyorum. Eksiklikler tamamlanırsa çocuklarımız için daha iyi olacağını düşünüyorum." K4

"Veli ile öğretmenin iletişimi arttırılmalı mesela düzenli olarak veli toplantıları yapılabilir." K9

"Kurs tam gün olmalı. Böylece çalışan anne babalarda kreş arayışına girmeden bu kursları tercih edebilirler." K15

"Öğretmenler iyi ama yardımcıları da keşke eğitimli kişiler olsaydı daha iyi olurdu." K11

"Kurs daha yeni olduğu için pek çok malzeme eksik fiziki imkânlar iyileştirilmeli." K18

Sonuç ve Öneriler

Yapılan görüşme sonrası elde edilen sonuçlara göre veliler çocuklarının özellikle dini bilgileri doğru biçimde öğrenme, Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuyabilme, ahlaki değerleri öğrenip benimseyebilme amacıyla 4-6 yaş gurubu Kur'an kursuna gönderdikleri sonucuna ulaşmıştır. Velilerin kurstan beklentilerinin de kursa gönderme sebepleri ile birebir uyduğu görülmektedir. Beklentilerin karşılanma noktasında öğrencilerin de tatmin olduğu sonucuna, velilerin çocuklarının kursa seveerek isteyerek gittiğini belirtmelerinden ulaşılabılır.

Velilerin kursların fiziki koşulları ile ilgili görüşlerinden yola çıkılarak kursların genel olarak merkezi konumlarda yer aldığı bu sebeple ulaşımlarının kolay olduğu, bazı binaların yeni olması sebebiyle ısı ve yalıtımının iyi olduğu, kursta hitap edilen yaş grubuna uygun olarak park ve oyun alanının bulunduğu, kurstaki araç-gereçlerin öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak tercih edildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu velilerin yanı sıra, kursların yeni açılması sebebiyle araç-gereç eksikliğinin bulunması ve bazı binalarda yer alan merdivenlerin tehdit oluşturması, ısınma probleminin olması gibi durumların yaşandığını ifade eden veliler de olmuştur

Kurslarda görevlendirilen öğretmenleri (iletişim, pedagoji, formasyon vb. alanlarda) veliler çoğunlukla yeterli olarak değerlendirmişlerdir. Kimi veliler kurs öğretmenlerini yeterli görürken kimi veliler de öğretmenlerin yetkin olmadığı ve kendini geliştirmesi gereken yönleri olduğundan bahsetmiştir. Ancak öğretmenler ile ilgili genel bir memnuniyet söz konusudur. Kursta verilen din eğitimi de velilerin çoğunluğu tarafından yeterli bulunmuştur. Bu memnuniyeti öğretmen-veli iletişimini destekleyen sosyal iletişim ağları aracılığıyla oluşturulan sınıf grubunun aktif olarak kullanılması, öğrencilerin kursta öğrendiklerini günlük hayata aktarabilmeleri ve öğrencilerin ebeveynleri ile günlük aktivitelerini paylaşmalarının desteklediği kanaatindeyiz.

4-6 yaş grubu için din eğitiminin devlet eliyle veriliyor olması ve DİB' in bu alanda iyileştirmeler için çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor olması son derece önemlidir. İyileştirme çalışmalarına katkı sağlamak adına yapılan bu çalışmada gerçekleştirilen görüşmeler sonucu bu

alandaki eksikliklere yönelik öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler şu şekilde sıralanabilir;

- Kurslarda öğretici olarak görevlendirilecek kimseler en az İlahiyat lisans mezunu, bu alanda çalışmak için gerekli donanıma (formasyon vb.) ve isteğe sahip olmalıdır.

- Öğreticilere yardımcı olmak ve sürece katkı sağlamak amacıyla kurslarda çocuk gelişim uzmanı, psikolog gibi yardımcı personel görevlendirilmelidir.

- Öğreticilerin eksikliklerinin giderilmesi, soru ve sorunlarına cevaplar bulunabilmesi amacıyla öğretmenlere belirli aralıklarla alanında uzman kişiler tarafından seminerler verilmelidir.

- 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının varlığı, amaçları, hizmetleri gibi konularda bilgilendirici afiş, broşürler, kısa film vb. hazırlanıp kurslar halka tanıtılmalıdır.

- Kursların niceliğinden ziyade niteliğine önem verilmeli çok sayıda kurs açmak adına uygun fiziki şartları taşımayan binalar kullanılmamalıdır. Kursların verimliliği, eksikliği gibi durumların değerlendirilebilmesi için açılan kurslar denetlenmelidir.

- Kurslar 4-6 yaş grubuna hitabı kolaylaştırmak adına sesli ve görsel eğitim materyalleri ve teknolojik imkân (projeksiyon, akıllı tahta vb.) açısından donanımlı hale getirilmelidir.

- Kursların çoğunlukla yarı zamanlı olması sebebiyle özellikle anne ve babanın çalıştığı aileler bu kursları tercih edememektedirler. Bu aileler göz önünde bulundurularak yarı zamanlı kurs süresi uzatılmalı ya da var olan tam zamanlı 4-6 yaş grubu Kur'an kursları yaygınlaştırılmalıdır.

Kaynakça

Aslanargun, Engin - Tapan, Filiz. "Okul Öncesi Eğitim ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11/2 (2011). <https://arastirmax.com/en/publication/abant-izzet-baysal-universitesi-egitim-fakultesi-dergisi/11/2/okul-oncesi-egitim-cocuklar-uzerindeki-etkileri/arid/2685409a-01e8-419d-b9c0-caa8160ba506>

- Aybey, Salih. "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarının Eğitim-Öğretim Faaliyetleri ve Problemleri (Zonguldak İli Örneği)". *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/2 (2019), 207-240. <https://doi.org/10.33460/beuifd.598401>
- Ayhan, Halis. *Türkiye'de Din Eğitimi*. Dem Yayınları, 2014.
- Bayka, Hatice. *Öğretici ve Veli Görüşleri Açısından Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)'nın Değerlendirilmesi*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019, ts.
- Çapcıoğlu, Fatma - Kalkan Açıkgöz, Öznur. *Bilimsel Araştırma Süreçleri Yöntem, Teknik ve Etiğe Giriş*. ed. Özcan Güngör. Grafiker Yayınları, 2018.
- Demir, Ömer - Camadan, Rabia. "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Ebeveyn Memnuniyeti: Bayburt İl Örneği". *Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9 (30 Haziran 2019), 7-38.
- Ecer, Münir - Çakmak, Ahmet. "Bir Meta-Sentez Çalışması: Öğreticilerin Gözünden 4-6 Yaş Kur'an Kursları". *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 21/2 (30 Aralık 2021), 803-831. <https://doi.org/10.33420/marife.999853>
- Gün, Ayşegül. "Veli ve Öğretici Görüşleri Doğrultusunda 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Eğitimi: Samsun İli Örneği". *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7 (27 Aralık 2016), 33-66. <https://doi.org/10.18498/amaufid.282862>
- Işıkoğlu, Nesrin. "Eğitimde Nitel Araştırma". *Eğitim Araştırmaları* 20 (01 Ocak 2005), 158-165.
- Karacelil, Süleyman. "Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Kur'an Kurslarının Eğitim Problemleri: Şırnak İli Örneği". *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/3 (01 Haziran 2013), 274-295.
- Karasu, Teceli. "Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi: Muş İli Örneği". *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* 51 (30 Haziran 2019), 479-500. <https://doi.org/10.29288/ilted.495961>
- Köylü, Mustafa - Oruç, Cemil. *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık, 2020.

- Kurt, İbrahim. "Velilerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet Düzeyleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma(Ankara Örneği)".
- Selçuk, Mualla. *Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler*. Diyanet Vakfı Yayınları, 2016.
- Subaşı, Münevver - Okumuş, Kübra. "Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21/2 (20 Haziran 2017), 419-426.
- Şen, Ayşenur. *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Uyum Süreci İçerisinde Karşılaşılan Problemler: İstanbul Örneği*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021, ts.
- Tavukcuoğlu, Doç Dr Mustafa. "Okulöncesi Çocuğunun Eğitiminde Din Duygusu Ve Din Eğitimi". *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/14 (01 Mart 2002).
- Tosun, Cemal - Çapcıoğlu, Fatma. "4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretim Programının Dini Gelişim Kuramları Çerçevesinde İncelenmesi". *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 5/5 (14 Temmuz 2016), 705-720.
- Tüfekçi, Kevser. *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursları Eğitiminin Öğretici ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020, ts.
- Yağcı, Samet. "Öğreticilere Göre Diyanet İşleri Başkanlığı ve Müftülüklerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Çalışmaları". *Balıkesir İlahiyat Dergisi* 11 (30 Haziran 2020), 195-221.
- Yazıbaşı, Muhammed Ali. "Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticisi, Öğrencisi ve Öğrenci Velisinin İhtiyaç ve Beklentileri (Kırıkkale Örneği)". *Dini Araştırmalar* 23/57 (15 Haziran 2020), 95-116. <https://doi.org/10.15745/da.749609>
- 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları. "Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB)". Erişim 27 Mayıs 2023. <https://bolu.diyadinet.gov.tr/gerede/sayfalar/contentdetail.aspx?ContentId=1955&MenuCategory=Kurumsal>
- 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programları. "Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB)". Erişim 11 Ocak 2023. <https://egitimhizmetleri.diyadinet.gov.tr/sayfa/489>

495 | G. KASAR & Y. AYDIN/ Ebeveynlerin 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarından Memnuniyet ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Muş İli Örneği

Materyaller. "Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB)". Erişim 08 Mayıs 2023.

<https://egitimhizmetleri.diyamet.gov.tr/kategoriler/materyaller>

2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Kur'an Kursları Uygulama Esasları. "Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB)". Erişim 08 Mayıs 2023. <https://hukukmu-savirligi.diyamet.gov.tr/Detay/76/kur'an-kurslar%C4%B1-uygulama-esaslar%C4%B1>

2022 Yılı Faaliyet Raporu. "Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) Faaliyet Raporları". Erişim 28 Mayıs 2023. <https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/sayfa/22/Faaliyet-Raporlari>

17. Milli Eğitim Şûrası. "Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı". Erişim 09 Mayıs 2023. https://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/dokumanlar/17_sura.pdf

Ek 1: 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Veli Memnuniyeti Görüşme Formu

- 1) 4-6 yaş grubu Kur'an kursunu tercih etme sebepleriniz nelerdir?
- 2) 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin yetkinliklerinden (pedagojik formasyon, iletişim vb.) memnun musunuz? Neden?
- 3) 4-6 yaş grubu Kur'an kursunun fiziki koşullarından memnun musunuz? Neden?
- 4) 4-6 yaş grubu Kur'an kursunda verilen eğitimi (dini bilgiler, Kur'an öğretimi vb.) yeterli buluyor musunuz? Neden?
- 5) 4-6 yaş grubu Kur'an kursunda yapılan etkinlikler nelerdir? Bu etkinliklerden ne kadar haberdarsınız?
- 6) Çocuğunuz kursa seerek ve isteyerek gidiyor mu? Sizce neden?
- 7) Çocuğunuz kursta öğrendiği bilgileri günlük hayatında uygulayabiliyor mu? Uygulayabiliyorsa bunlar neler?
- 8) 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının verimliliklerinin artırılması için önerileriniz var mı, varsa bunlar neler?